

FUNDACJA
UNIWERSYTETU ŁÓDZKIEGO

II ŁÓDZKI
PANEL
OBYWATELSKI

PODRĘCZNIK DLA PANELISTÓW

ILEKROĆ W NINIEJSZYM PODRĘCZNIKU JEST MOWA O:

→ **PANELISTACH**

- rozumie się Panelistów i Panelistki
II Łódzkiego Panelu Obywatelskiego.

→ **MIESZKAŃCACH**

- rozumie się Mieszkańców
i Mieszkanki Łodzi.

→ **EKSPERTACH**

- rozumie się Ekspertów i Ekspertki.

→ **INTERESARIUSZACH**

- rozumie się Interesariuszy
i Interesariuszki.

ISTOTA PANELU OBYWATELSKIEGO I CHARAKTERYSTYKA PODMIOTÓW W NIM UCZESTNICZĄCYCH

Panel Obywatelski jest nową formą aktywnego udziału obywateli w zarządzaniu miastem, w którym mieszkańcy poprzez deliberację (rozważanie, debatowanie, prezentowanie i konfrontowanie stanowisk), zabierają głos i wypracowują rozwiązania w ważne dla funkcjonowania miasta (również państwa). Panel Obywatelski oddaje ideę miasta współtworzonego przez obywateli, którzy współuczestniczą w jego życiu i współdecydują o nim. Odpowiada on na konkretne potrzeby i problemy miasta, których rozwiązań poszukują sami mieszkańcy, dyskutując i wspólnie wypracowując rozwiązania (rekomendacje).

Istotą Panelu Obywatelskiego jest wskazanie przez losowo wyłonioną grupę obywateli – mieszkańców miasta, konkretnych działań niezbędnych do podjęcia przez władze miasta w wybranym temacie panelu. Jego tematyka dostosowana jest do potrzeb miasta i jego mieszkańców, często inicjowana jest przez samych mieszkańców. W pierwszym etapie prac następuje zdefiniowanie zakresu tematyki Panelu Obywatelskiego. Następnie zaprasza się mieszkańców do zgłoszenia udziału w Panelu. Wśród kandydatów na Panelistów w drodze losowania z uwzględnieniem odpowiednich kryteriów: tj. wiek, płeć, miejsce zamieszkania, poziom wykształcenia, wybrana zostaje grupa reprezentatywna dla całego miasta tzw. “miasto w pigułce”. Wylosowani Paneliści uczestniczą w trzech spotkaniach edukacyjnych oraz dwóch deliberacyjnych, podczas których zdobywają niezbędną wiedzę z zakresu tematu realizowanego Panelu, a następnie wspólnie poszukują rozwiązań poprzez:

- zgłaszanie i dyskutowanie innowacyjnych pomysłów;
- wskazanie możliwości zastosowania tradycyjnych rozwiązań w sposób niekonwencjonalny;
- weryfikowanie i rozwijanie pozyskanej wiedzy oraz zaproponowanie kompleksowych rozwiązań na rzecz poprawy sytuacji w obszarze tematycznym Panelu.

Efektom panelu jest przekazanie władzom miasta wypracowanych podczas spotkań rekomendacji, konkretnych działań, niezbędnych do wdrożenia w mieście dla osiągnięcia zamierzonego celu, który był przedmiotem Panelu.

W procesie organizacji i realizacji Panelu Obywatelskiego kluczowe są następujące podmioty:

ZAMAWIAJĄCY

– określa tematykę Panelu Obywatelskiego (w tym przypadku: Miasto Łódź (dalej: UMŁ)).

REALIZATOR

– instytucja koordynująca prace związane z przygotowaniem organizacyjno-merytorycznym Panelu (w tym przypadku: Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego z siedzibą w Łodzi).

PANELIŚCI

– mieszkańcy Łodzi wyłonieni w drodze losowania do czynnego uczestnictwa w Panelu, tj. udziału w spotkaniach edukacyjnych i deliberacyjnych, wypracowujący rekomendacje w temacie Panelu.

PANELIŚCI REZERWOWI

– mieszkańcy Łodzi wyłonieni w drodze losowania do biernego uczestnictwa w Panelu, a w przypadku niemożności uczestnictwa któregoś z Panelistów zastąpienia go w pracy w ramach uczestnictwa czynnego.

INTERESARIUSZE

– pojedyncza osoba bądź grupa osób (formalna i nieformalna) i/lub instytucja, przedstawiająca swoje stanowisko podczas spotkań w trakcie Panelu, których działalność dotyczy tematyki Panelu.

EKSPERCI

– osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie objętej zakresem tematycznym Panelu, które prezentują zagadnienia tworzące zakres tematyczny Panelu. Ekspertami mogą być przedstawiciele środowiska naukowego bądź osoby posiadające doświadczenie praktyczne w tematyce Panelu.

FACYLITATORZY

– osoby wspierające Panelistów i Panelistki w pracy nad zagadnieniami Panelu, moderujące dyskusje i organizujące pracę w grupach warsztatowych, interweniujące w sytuacjach problemowych; osoby te nie są zaangażowane merytorycznie i pozostają neutralne w temacie Panelu.

W PANELU WEZMĄ UDZIAŁ PRZEDSTAWICIELE URZĘDU MIASTA ŁÓDZI, KTÓRYCH ZADANIEM BĘDZIE:

- > wprowadzenia Panelistów w kontekst rozważanego tematu tj. aktualnej sytuacji miasta w wybranym obszarze oraz dostarczenie danych i informacji dotyczących omawianych tematów podczas spotkań edukacyjnych;
- > zabieranie głosu i aktywny udział podczas spotkań edukacyjnych jak i deliberacyjnych oraz udzielanie odpowiedzi na pytania Panelistów;
- > opiniowanie rekomendacji poprzez określenie realnych możliwości ich wdrożenia.

W Polsce Panel obywatelski jest nową formą partycypacji społecznej i nie posiada umocowania w aktualnie obowiązujących przepisach prawa. II Łódzki Panel Obywatelski czerpie z doświadczeń paneli zrealizowanych w polskich i zagranicznych miastach oraz narad obywatelskich na poziomie kraju, a przede wszystkim z doświadczeń I Łódzkiego Panelu Obywatelskiego.

II ŁÓDZKI PANEL OBYWATELSKI

- CELE, TEMATYKA PANELU ORAZ METODY PRACY

Tematem przewodnim II Łódzkiego Panelu Obywatelskiego jest podjęcie działań zmierzających do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, przyczyniających się do obserwowanej zmiany klimatu. Głównym celem panelu jest wypracowanie rekomendacji odpowiadających na pytanie: W jaki sposób zredukować szkodliwą emisję gazów cieplarnianych na terenie Łodzi o 55% do 2030 roku? Przygotowania i realizacja II Łódzkiego Panelu Obywatelskiego trwają od października 2022 roku i zakończą się w maju 2023 roku.

CELEM SZCZEGÓŁOWYM PANELU JEST:

- wskazanie rozwiązań realnych do wdrożenia w mieście, które przyniosą wymierne korzyści dla miasta i jego mieszkańców,
- budowanie społeczeństwa świadomego ekologicznie i zaangażowanego w życie miasta.

SPOTKANIA OBEJMOWAĆ BĘDĄ PROBLEMATYKĘ:

1. Głównych zagrożeń wywołanych emisją gazów cieplarnianych w Łodzi, i ich wpływ na zdrowie mieszkańców i jakość życia w mieście.
2. Nowoczesnych rozwiązań mających na celu ograniczanie emisji gazów cieplarnianych w Łodzi i poprawę jakości powietrza w mieście, w tym m.in:
 - oszczędzania i racjonalizacji zużycia energii oraz wykorzystania różnych źródeł energii (w tym OZE) w mieście i gospodarstwach domowych oraz poprawy efektywności energetycznej,
 - gospodarki odpadami tj. ograniczania produkcji odpadów, segregacji i recyklingu oraz rozwijania gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ),
 - użytkowania i roli terenów związanych z zielenią miejską w ograniczaniu skutków zanieczyszczeń i poprawy jakości życia.

- budownictwa i jego modernizacji,
- transportu indywidualnego i publicznego,
- świadomości społeczeństwa w podejmowanych działaniach i decyzjach,
- wykorzystania zróżnicowanych źródeł finansowania ekoinnowacyjnych rozwiązań w mieście i w gospodarstwach domowych.

Podejmowana tematyka Panelu służyć będzie sformułowaniu rekomendacji dla Prezydenta Miasta Łodzi na rzecz budowania neutralności klimatycznej Łodzi, poprawy jakości powietrza w mieście oraz warunków zdrowotnych mieszkańców.

Paneliści uczestniczą w 5 sobotnich spotkaniach edukacyjnych i deliberacyjnych w okresie marzec-kwiecień 2023 r. Cykl spotkań jest podzielony na dwie integralne części: edukacyjną i dyskusyjną i realizowany według następującego harmonogramu:

DATA SPOTKANIA	CHARAKTER SPOTKANIA	BLOK TEMATYCZNY SPOTKANIA	ZAKRES TEMATYCZNY SPOTKANIA
11.03.2023	edukacja	Identyfikacja problemu oraz konsekwencje nadmiernej emisji gazów cieplarnianych. Wprowadzenie do panelu.	Temat 1. Gazy cieplarniane – diagnoza stanu i rozpoznanie problemu w Łodzi Temat 2. Emisja gazów cieplarnianych – konsekwencje dla miasta i jego mieszkańców
18.03.2023	edukacja	Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych: w kierunku miasta neutralnego klimatycznie – przegląd dobrych praktyk	Temat 3. Transport w mieście Temat 4. Gospodarka odpadami w mieście
25.03.2023	edukacja	Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych: w kierunku miasta neutralnego klimatycznie – przegląd dobrych praktyk	Temat 5. Budownictwo w mieście Temat 6. Energetyka w mieście
15.04.2023	deliberacja	Wypracowanie rozwiązań	Wszystkie tematy
22.04.2023	deliberacja	Dyskusja i głosowanie nad rekomendacjami	Wszystkie tematy

Każde spotkanie trwać będzie ok. 6–8 godzin wraz z dwiema przerwami (kawową oraz obiadową). W ramach spotkań odbywać się będą sesje wystąpień wprowadzających oraz wystąpień eksperckich, interesariuszy i przedstawicieli miasta. Ważną częścią Panelu będzie sesja pytań i odpowiedzi, podczas której Paneliści osobiście będą mogli uzupełnić swoją wiedzę konfrontując ją z Ekspertami, Interesariuszami i Przedstawicielami miasta. Ta część Panelu będzie miała formę moderowanej dyskusji z Panelistami, której zwieńczeniem będzie podsumowanie spotkania. Ponadto zaplanowano możliwość poszerzania wiedzy i informacji w ramach konsultacji z Ekspertami, Interesariuszami oraz pracownikami UMŁ.

Celem wszystkich spotkań edukacyjnych jest nabywanie i pogłębianie wiedzy przez Panelistów w zakresie tematu Panelu oraz rozwijanie świadomości ekologicznej i aktywności obywatelskiej niezbędnej dla przeprowadzenia pełnego procesu deliberacji. Efektem spotkań edukacyjnych będzie zbiór materiałów stanowiących kompendium wiedzy z zakresu tematyki Panelu udostępnionych na stronie internetowej Panelu.

TRZY SPOTKANIA EDUKACYJNE ZORGANIZOWANE BĘDĄ WEDŁUG SCHEMATU:

ETAPY KAŻDEGO Z TRZECH SPOTKAŃ CHARAKTER SPOTKANIA	SZACOWANY CZAS
Wprowadzenie do spotkania	5 - 10 min.
Wprowadzenie Eksperta (Ekspertów) – prezentacja tematu	55-60 min.
Głos Interesariuszy	25-30 min.
Głos Przedstawiciela (Przedstawicieli) miasta	5-10 min.
Dyskusja moderowana z Panelistami – sesja pytań i odpowiedzi do Ekspertów, Interesariuszy, Przedstawicieli miasta	20-30 min.
PRZERWA KAWOWA	20 - 30 MIN.
Wprowadzenie Eksperta (Ekspertów) – prezentacja tematu	55-60 min.
Głos Interesariuszy	25-30 min.
Głos Przedstawiciela (Przedstawicieli) miasta	5-10 min.
Dyskusja moderowana z Panelistami – sesja pytań i odpowiedzi do Ekspertów, Interesariuszy, Przedstawicieli miasta	20-30 min.
Podsumowanie spotkania	10-15 min.
PRZERWA OBIADOWA	30 - 40 MIN.
Spotkanie fakultatywne - konsultacje, wymiana informacji, dyskusja	30 min.

Dwa spotkania deliberacyjne poświęcone będą wypracowaniu rozwiązań i rekomendacji w zakresie redukcji szkodliwych gazów cieplarnianych (praca warsztatowa metodą Word Cafe) ich prezentacji oraz priorytetyzacji poprzez głosowanie. Propozycje potencjalnych rozwiązań – rekomendacji zgłaszać będą Paneliści na podstawie informacji i przykładów dobrych praktyk pozyskanych od Ekspertów, Interesariuszy i Przedstawicieli miasta.

PLAN SPOTKAŃ DELIBERACYJNYCH:

SPOTKANIE DELIBERACYJNE 1	SZACOWANY CZAS
Wprowadzenie do spotkania	5-10 min.
Praca w 4 grupach przy 4 stolikach podejmujących poszczególne tematy: Transport w mieście (stolik 1), Gospodarka odpadami w mieście (stolik 2), Budownictwo w mieście (stolik 3), Energetyka w mieście (stolik 4)	55-60 min.
PRZERWA KAWOWA	25-30 MIN.
Prezentacja i dyskusja wypracowanych rozwiązań w poszczególnych obszarach	5-10 min.
OBIAD	20-30 MIN.
SPOTKANIE DELIBERACYJNE 2	SZACOWANY CZAS
Wprowadzenie do spotkania	5-10 min.
Katalog rozwiązań – dyskusja na temat zalet i wad proponowanych rozwiązań oraz możliwości i ograniczeń wdrażania (cz. I) Transport w mieście (stolik 1), Gospodarka odpadami w mieście (stolik 2), Budownictwo w mieście (stolik 3), Energetyka w mieście (stolik 4)	55-60 min.
PRZERWA KAWOWA	25-30 MIN.
Katalog rozwiązań – dyskusja na temat zalet i wad proponowanych rozwiązań oraz możliwości i ograniczeń wdrażania (cz. II)	5-10 min.
Głosowanie nad wskazanymi rekomendacjami	30-35 min.
PRZERWA OBIADOWA	20-30 MIN.
Prezentacja wyników głosowania i podsumowanie II Łódzkiego Panelu Obywatelskiego	20-30 min.

Podczas prac warsztatowych (spotkania deliberacyjne) Panelistom zapewniona będzie praca w grupach roboczych o podobnej liczebności.

ZADANIA PANELISTÓW W RAMACH II ŁÓDZKIEGO PANELU OBYWATELSKIEGO SĄ NASTĘPUJĄCE:

1. Paneliści mają w szczególności prawo i obowiązek do:
 - czynnego udziału we wszystkich 5 spotkaniach Panelu;
 - zapoznania się z materiałami udostępnionymi przed spotkaniami celem przygotowania się do udziału w Panelu;
 - zadawania pytań Ekspertom, Interesariuszom oraz Przedstawicielom miasta obecnym na spotkaniach Panelu w ramach przewidzianego na to czasu;
 - zgłaszania propozycji rekomendacji;
 - udziału w dyskusji nad propozycjami rekomendacji;
 - głosowania nad rekomendacjami;
 - zgłaszania wniosków o przedłużenie czasu trwania spotkania Panelistów;
 - zgłaszania zastrzeżeń i uwag odnośnie przebiegu spotkania Panelu do Realizatora.
2. Paneliści z grupy rezerwowej uczestniczą w pracach Panelu na tych samych zasadach co Paneliści z grupy podstawowej, lecz bez prawa głosu podczas głosowania nad rekomendacjami, o ile nie zastępują Panelisty z grupy podstawowej.
3. Szczegółowe warunki uczestnictwa w Spotkaniach Panelu oraz odpłatności za uczestnictwo zostaną określone w umowach zawartych z Panelistami w grupie głównej i w grupie rezerwowej.

KWESTIE ORGANIZACYJNE:

1. Na tydzień przed planowanym każdym spotkaniem edukacyjnym zostaną udostępnione materiały na stronie internetowej Panelu oraz w razie potrzeby w wersji drukowanej.
2. Paneliści mają stały kontakt z Realizatorem Panelu drogą mailową oraz podczas spotkań.
3. Panelistom uczestniczącym w spotkaniach Panelu przysługuje przerwa kawowa oraz obiad podczas wszystkich spotkań.
4. Szczegółowy zakres praw i obowiązków Panelistów w grupie głównej wynika z umowy zlecenia, zawartej z każdym Panelistą tej grupy.
5. Szczegółowy zakres praw i obowiązków z grupy rezerwowej wynika z umowy zlecenia, zawartej z każdym Panelistą tej grupy.
6. Obecności będą weryfikowane na podstawie list obecności – na początku i na końcu każdego spotkania.
7. Spóźnienie oraz wcześniejsze opuszczenie spotkania należy zgłaszać Realizatorowi.

WYNAGRODZENIE:

1. Z każdym Panelistą oraz Panelistami Rezerwowymi jest podpisywana umowa zlecenie.
2. Każdy Panelista, w tym Paneliści Rezerwowi otrzymają wynagrodzenie. Szczegółowe warunki wynagrodzenia wynikają z umowy zlecenia, zawartej z każdym Panelistą z grupy podstawowej jak i grupy rezerwowej.
3. Niezbędnym warunkiem otrzymania wynagrodzenia jest obecność na co najmniej 4 z 5 spotkań (80% czasu), przy czym wysokość wynagrodzenia, będzie automatycznie obniżona o 1/5 należnego wynagrodzenia.
4. Wypłata wynagrodzenia nastąpi po zakończeniu ostatniego spotkania panelowego i weryfikacji obecności (planowo do 10 maja).

FUNDACJA
UNIwersytetu Łódzkiego

**KONTAKT
Z REALIZATOREM:**

Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego

ul. Matejki 34a tel.: 508 390 709
90-237 Łódź e-mail: panel@uni.lodz.pl

